

ALEXANDRE SETS, ESTEVIC PAŠKIN:

Bečlínovny povidky

Hajšel pobeželo od domu

Venku bylo ještě tma, když Adriána probudili. Kupcová Triuchinová též noci zemřela a od jejího správce přijel s tou zprávou k Adriánovi zvláštní posel na koni. Rakvář mu za to dal deset kopejek na vodku, honem se oblékl, vzal si vůz a jel na Razguljaj. U vrat nebožky stála už policie a procházeli se kupci jako vrány, když ucít mršinu. Nebožka ležela na stole, žlutá jako vosk, ale hnilobou ještě nedotčená. Kolem ní se tlačili přibuzní, sousedé a domácí lidé. Všechna okna byla otevřena; svíčky hořely; kněží se modlili. Adrián

46

přistoupil k synovci Triuchinové, mladému kupci v moderním kabátě, a ohlásil mu, že rakev, svíčky, pokrov a ostatní pohřební potřeby dostane ihned a v úplném pořádku. Dědic mu roztržitě děkoval, řka, že nebude smlouvat a že ve všem spoléhá na jeho svědomitost. Rakvář se zapřísáhl při Bohu, jak měl ve zvyku, že cenu nepřehžene; vyměnil významný pohled se správcem a odjel po své práci. Celý den jezdil z Razguljaje k Nikitské bráně a zpět; k večeru dal všechno do pořádku a šel domů pěšky, propustiv svého drožkáře. Byla měsíčná noc. Rakvář se dostal šťastně k Nikitské bráně. U kostela Nanebevzetí Páně na něho zavolal náš známý Jurko, a když poznal rakváře, přál mu dobrou noc. — Bylo už pozdě. Rakvář se blížil k svému domu, když se mu náhle zdálo, že někdo přistoupil k jeho vratům, otevřel branku

47

a zmizel v ní. Co to asi je? — pomyslí si Adrián. Kdo mě zase potřebuje? Nevezl ke mně zloděj? Nechodí to milovníci k těm mým husám? To by tak scházelo! — A rakvář myslil už na to, že zavolá na pomoc svého přítele Jurku. V tu chvíli se ještě někdo blížil k brance a chystal se vstoupit, vida však běžícího hospodáře, zastavil se a smekl třírohy klobouk. Adriánovi se zdálo, že tu tvář zná, ale ve spěchu neměl kdy pořádně si ji prohlédnout. „Ráčil jste ke mně“, řekl udýchaný Adrián, „rače, prosím, vstoupit.“ — „Žádné okolky, holečku“, odpovídal tamten dutě: „Jdi napřed, ukáž

hostům cestu!“ Adrián neměl na okolky kdy. Branka byla otevřená, vstoupil na schody a tamten za ním.

Adriánovi se zdálo, že po jeho pokojích chodí lidé. Jaké jsou to ďábelské kousky? — pomyslí si a spěšně vstoupil... Vtom však jako by mu nohy podřáli. Pokoj byl plný mrtvých. Měsíc osvětloval okny jejich žluté a modré tváře, vpadlé rty, kalné, polozavřené oči a vystouplé nosy... Adrián v nich s hrůzou poznal lidi, které pohřbil, a v hostu, který vstoupil spolu s ním, brigádyra pochovaného při průtřižení mračen. Všichni, dámy i páni, obklopili rakváře s poklonami a pozdravy, kromě jednoho chudáka, nedávno zdarmaného pochovaného, který, stydě se a hanbě za své hadry, nepřiblížoval se a stál pokorně v koutě. Všichni ostatní byli oblečení pořádně: nebožky v čepcích a stuhách, mrtví hodnostáři v uniformách, ale s bradami neholenými, kupci ve svátečních kaftanech. „Vidiš, Prochorové“, řekl brigádyr jménem celé počestné společnosti, „všichni jsme se na tvé pozvání zdvihli; doma zůstali jen ti, kteří už nemohou, kteří se docela rozpadli a kterým zbyly jen kosti bez kůže, ale z těch to jeden nevydržel — tak se mu zachtělo navštívit tě...“ V tu chvíli se prodral davem a přiblížil k Adriánovi malý kostlivček. Jeho lebka se na rakváře laškovně usmívala. Visely na něm tu a tam jako na tyčí kusy světlé zeleného a červeného sukna a zetlelého plátna, a kosti sebou tloukly ve vysokých jezdeckých botách jako paličky v hmoždíři. „Tys mě nepoznal, Prochorové“, řekla kostra. „Pamatuješ se na penzionovaného gardového seržána Petra Petroviče Kurilkina, toho, jemuž jsi v roce 1799 prodal svou první rakev, a k tomu sosnovou za dubovou?“ S těmi slovy rozeplal mrtvý kostlivou náruč, ale Adrián sebral všechny své síly, vykřikl a odrázel ho. Petr Petrovič o krok ustoupil a celý se rozsypal. Mezi mrtvými se ozvalo reptání a projevy nevole; všichni začali hájit čest svého kamaráda, nadávali a hrozili Adriánovi a ubohý hostitel, jejich křikem ohlušený a téměř udušený, ztratil vědomí a upadl na kosti penzionovaného gardového seržána.

Slunce už dávno osvětlovalo postel, na které ležel rakvář. Konečně otevřel oči a spatřil před sebou posluhovačku, roz-

48

dmýchavající samovar. Adrián si s hrůzou vzpomněl na všechny věcerejší příhody. V duchu viděl matně před sebou

49

Trjuchina, brigadýra a seržána Kurilkina. Mlčky čekal, až posluhovačka s ním začne hovor a vyjíčí následky nočního dobrodružství.

„To jsi zaspal, Adriáne Prochoroviči,“ řekla Axiňja, podávájíc mu župan. „Přišel k tobě soused krejčí a zdejší mýtný se zprávou, že dnes jsou jmeniny čtvrtního dozorce, ale ty jsi spal a my jsme tě nechtěli budit.“

„A přišli ke mně od nebožky Trjuchinové?“

„Nebožky? Copak ona zemřela?“

„Ty jsi husal! Copak jsi mi nepomáhala večera shánět její pohřeb?“

„Co ty to máš, holečku, zbláznil ses, anebo se ti věcerejší opice ještě nevypařila z hlavy? Jaký byl večera pohřeb? Celý den jsi hodoval u Němce, vrátil ses opilý, svalil ses na postel a spals až doteďka, kdy už odzvonili k poledním bohoslužbám.“

„Opravdu?“ řekl rozradovaný rakvář.

„No jistě,“ odpověděla posluhovačka.

„No, když je to tak, tak přines honem čaj a zavolej dcery!“

50

(příběh
Birkumil Mathiasius)

PUŠKIN, Alexandr Sergejevič. *Bélkinovy povídky*. Sedmé, v Odeonu třetí. Praha: Odeon, nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1986.